

Dr Michał Marcin Kobierecki
Uniwersytet Łódzki
Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych
Katedra Teorii Polityki i Myśli Politycznej

AUTOREFERAT

1. Imię i Nazwisko

Michał Marcin Kobierecki

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe/ artystyczne – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.

Doktor nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce – stosunków międzynarodowych – polityki sportu. Stopień został nadany uchwałą Rady Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politologicznych Uniwersytetu Łódzkiego z 27 czerwca 2013 r. Tytuł rozprawy doktorskiej: *Rywalizacja sportowa jako forma konfrontacji politycznej w okresie zimnej wojny.*

Magister stosunków międzynarodowych, specjalność nauki polityczne. Tytuł uzyskany na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politologicznych Uniwersytetu Łódzkiego w czerwcu 2009 r. Tytuł pracy magisterskiej: *Pekin 2008 - jaskrawy przykład upolitycznienia igrzysk olimpijskich.* W roku akademickim 2007-2008 wnioskujący spędził 1 semestr na Växjö Universitetet (obecnie Linnéuniversitetet) w Szwecji w ramach programu Socrates Erasmus.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

2015-nadal – adiunkt w Katedrze Teorii Polityki i Myśli Politycznej na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politologicznych Uniwersytetu Łódzkiego

2013-2015 – prowadzenie zajęć dydaktycznych na Uniwersytecie Łódzkim (Wydział Studiów Międzynarodowych i Politologicznych, Wydział Filologiczny) w oparciu o umowę cywilno-prawną

4. Wskazanie osiągnięcia* wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016 r. poz. 1311.):

a) tytuł osiągnięcia naukowego/artystycznego

Dyplomacja sportowa. Sport w działaniach dyplomatycznych państw i aktorów niepaństwowych

b) (autor/autorzy, tytuł/tytuły publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa, recenzenci wydawniczy)

Michał Marcin Kobierecki, *Dyplomacja sportowa. Sport w działaniach dyplomatycznych państw i aktorów niepaństwowych*, Łódź 2018, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.

Recenzenci wydawniczy: prof. dr hab. Beata Ociepka
dr hab. Artur Pasko, prof. UwB

c) omówienie celu naukowego/artystycznego ww. pracy/prac i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania

Monografia stanowi rezultat badań prowadzonych w znacznej mierze w ramach grantu naukowego przyznanego autorowi przez Narodowe Centrum Nauki w konkursie Sonata. Przedmiotem badania było zagadnienie miejsca i roli sportu w dyplomacji publicznej, co wiąże się z pojęciem dyplomacji sportowej. Monografia odnosi się do kilku problemów badawczych związanych z tą kategorią. W pierwszej kolejności należy wskazać pewną nieścisłość terminologiczną jeśli chodzi o kategorię dyplomacji sportowej, która postrzegana jest przez autorów w rozmaity sposób, z uwzględnieniem odmiennych aspektów i zaangażowania różnych podmiotów. Niedostatek, jeśli chodzi o badania nad tą tematyką stanowi ponadto brak badań całościowych uwzględniających pogłębioną refleksję teoretyczną, za wyjątkiem prób usystematyzowania definicyjnego pojęcia. Problem stanowi także ustalenie podmiotów dyplomacji sportowej oraz tego, jak należy traktować dyplomację ponadnarodowych aktorów sportowych, których trudno zdefiniować w kategoriach terytorialnych.

Monografia utrzymana jest w kategoriach politologicznych. O ile zagadnienie dyplomacji sportowej nie stanowiło jak dotąd przedmiotu bardziej holistycznych badań w Polsce, to w trakcie przygotowywania pracy wnioskujący korzystał z dorobku politologicznego w zakresie stosunków międzynarodowych, badań nad polityką zagraniczną, dyplomacją oraz dyplomacją publiczną. Ta ostatnia kategoria stanowi zarazem ramę dla podjętych rozważań,

bowiem dyplomacja sportowa rozpatrywana była w kontekście swoistej konkretyzacji dyplomacji publicznej, a także jako jej następstwo (organizacje sportowe uwzględnione zostały jako zewnętrzni interesariusze dyplomacji publicznej państw). W tym zakresie wykorzystano dorobek polskich i zagranicznych badaczy dotyczący dyplomacji i dyplomacji publicznej, takich jak Beata Surmacz, Józef Kukulka, Tomasz Orłowski, Beata Ociepka, Joseph Nye Jr, Costas Constantinou, James Pamment czy Jan Melissen. Nawiązując do badań prowadzonych m.in. przez wspomnianych autorów wnioskujący podjął rozważania nad dyplomacją sportową jako perspektywnym przedmiotem badań, przede wszystkim w kontekście zjawisk globalnych oraz dyfuzji dyplomacji i rosnącej roli aktorów niepaństwowych w stosunkach międzynarodowych.

Praca bezpośrednio nawiązuje do nurtu modernistycznego w badaniu stosunków międzynarodowych, w szczególności w kontekście liberalizmu instytucjonalnego i współzależności. Nurt ten wiąże się z rozszerzaniem pola badawczego o inne niż państwa podmioty. Ponadto zwraca się uwagę na możliwość współpracy pomiędzy państwami, która według Davida Mitrany'ego początkowo może być zainicjowana w sferze technicznej, a jeśli obie strony są nią usatysfakcjonowane – rozszerzona na inne sfery.

Bardzo istotna w przeprowadzonym badaniu była koncepcja Josepha Nye'a odnośnie miękkiej siły, zgodnie z którą państwo może niekiedy zrealizować swoje cele bez odwoływania się do gróźb czy zapłat, ale ponieważ inne państwa będą chciały iść jego śladem – podziwiając wartości jakie reprezentuje, naśladując jego przykład, aspirując do jego poziomu dobrobytu i otwartości. W kontekście monografii rozpatrywanym zasobem miękkiej siły państwa był przede wszystkim sport, aczkolwiek nie tylko. Uwzględniona została także koncepcja dyplomacji wielointeresariuszowej, której jednym z głównych przedstawicieli jest Brian Hocking, zakładająca rosnącą kompleksowość procesów związanych z prowadzeniem polityki, a co za tym idzie – konieczność szerszej współpracy i włączenia nowych aktorów w procesy dyplomatyczne. Nawiązano także do koncepcji miękkiego rozbrojenia (*soft disempowerment*), która odnosi się do ryzyka wizerunkowego, jakie grozi gospodarzom wielkich imprez sportowych – w monografii została ona zastosowana także do rozważań na temat innych metod wykorzystywania sportu do kształtowania wizerunku państwa.

Zasadniczym celem podjętym w ramach przygotowywania monografii było zbadanie, w jaki sposób sport może być wykorzystywany w dyplomacji publicznej. Obok podjętej w rozdziale pierwszym konceptualizacji definicyjnej pojęcia, z uwzględnieniem dyplomacji sportowej jako pewnej konkretyzacji dyplomacji publicznej, przedmiot badania obejmował

kwestie wykorzystywania sportu przez państwa do kształtowania stosunków z innymi państwami, roli sportu w kreowaniu międzynarodowego wizerunku państwa oraz swego rodzaju podmiotowości dyplomatycznej międzynarodowych organizacji zarządzających sportem. W kontekście dyplomacji sportowej jako narzędzia kształtowania stosunków między państwami zakres badania został ograniczony do tzw. pozytywnej dyplomacji sportowej, w związku z rezygnacją z badania aspektów negatywnych takich jak bojkoty czy izolacja sportowa (m.in. dlatego, że wnioskujący badał te zagadnienia w przeszłości). Pominięto też próby wykorzystywania sportu do pogłębiania bliskości między państwami, skupiając się na sytuacjach, w których stosunki między nimi miały wcześniej charakter nieprzyjazny bądź wrogi. Obydwa zagadnienia wiążą się bowiem z podobnymi procesami i mechanizmami, toteż ich łączne uwzględnienie nie było niezbędne biorąc pod uwagę cele badania. Rola sportu w kształtowaniu wizerunku międzynarodowego państw była rozpatrywana przede wszystkim w kontekście narzędzi, jakie mogą być stosowane przez państwa. Podjęto w związku z tym próbę zidentyfikowania metod wizerunkowej dyplomacji sportowej oraz determinant ich wykorzystywania przez różne państwa. Z kolei zagadnienie dyplomatycznej podmiotowości międzynarodowych organizacji sportowych nawiązuje do dostrzeżenia rosnącego znaczenia aktorów niepaństwowych w dyplomacji. Badaniu poddano uznawany za jedną z najważniejszych organizacji sportowych Międzynarodowy Komitet Olimpijski, który analizowano z perspektywy jego interakcji z państwami.

Badanie realizowane na potrzeby monografii zostało ukierunkowane przez postawione na wstępie pytania badawcze, w szczególności:

- jakie są możliwości wykorzystywania sportu w kształtowaniu stosunków pomiędzy państwami?
- w jakich sytuacjach sport może być użyteczny w kształtowaniu stosunków międzynarodowych?
- jakie są charakterystyczne cechy instrumentalizacji sportu w celu kształtowania stosunków międzynarodowych przez różne państwa?
- jakie metody mogą być stosowane w ramach wykorzystywania sportu do budowania międzynarodowego wizerunku państw?
- co wpływa na wybór metod wykorzystywania sportu do budowania międzynarodowego wizerunku przez poszczególne państwa?
- czy międzynarodowe organizacje sportowe mogą przyjmować role aktorów dyplomacji?

- z czego wynika dyplomatyczne znaczenie międzynarodowych organizacji sportowych?

Monografia została podzielona na cztery rozdziały. Pierwszy z nich, zatytułowany *Konotacja kategorii „dyplomacja sportowa” – od oglądu potocznego do próby konceptualizacji*, ma charakter teoretyczny i odnosi się głównie do zasygnalizowanego wcześniej problemu, jakim jest brak jednoznacznego rozumienia terminu dyplomacja sportowa. Nawiązano w nim także do zagadnienia ewolucji dyplomacji, co wiąże się z istotną w badaniu koncepcją jej dyfuzji, oraz do pojęcia dyplomacji publicznej. Konceptualizacji poddano kategorię dyplomacji sportowej oraz jej podmioty, w efekcie czego zaproponowano trzy sposoby jej rozumienia: (1) jako środek kształtowania stosunków z innymi państwami, (2) jako narzędzie budowania wizerunku i prestiżu międzynarodowego oraz (3) jako określenie dyplomatycznej aktywności międzynarodowych podmiotów sportowych, aczkolwiek granice pomiędzy nimi nie zawsze są sztywne a niektóre przejawy dyplomacji sportowej mogą wykazywać cechy więcej niż jednego typu. Wyszczególnione na tym etapie sposoby rozumienia dyplomacji sportowej zostały uwzględnione jako swoiste poziomy analizy realizowanej w trzech kolejnych rozdziałach.

W rozdziale drugim pt. *Dyplomacja sportowa jako aktywność na rzecz kształtowania pozytywnych stosunków pomiędzy państwami* odniesiono się do sposobów wykorzystywania przez państwa sportu do wpływania na kształt stosunków z innymi państwami, koncentrując się na próbach poprawy wzajemnych relacji między wrogo lub nieprzychylnie nastawionymi do siebie krajami. Badanie przeprowadzono na podstawie 10 studiów przypadku wytypowanych biorąc pod uwagę ich reprezentatywność i typowość. Należą do nich dyplomacja pingpongowa ChRL–USA, dyplomacja krykietowa Indie–Pakistan, dyplomacja futbolowa Turcja–Armenia, wymiany lekkoatletyczne USA–ZSRR, wymiany koszykarskie USA–ZSRR, dyplomacja baseballowa USA–Kuba, dyplomacja hokejowa Kanada–ZSRR, dyplomacja tenisowa Chiny–Korea Południowa, dyplomacja sportowa Korea Północna–Korea Południowa, dyplomacja sportowa Iran–USA. Zostały one przeanalizowane z uwzględnieniem szeregu zmiennych, tzn.:

- kontakt sportowy był potrzebny do nawiązania kontaktów politycznych,
- pozytywna lub nie zmiana stanu stosunków pomiędzy państwami na skutek kontaktu sportowego,
- zależność ciągłości wymian sportowych od aktualnego stanu stosunków politycznych,
- istnienie formalnych porozumień sankcjonujących dyplomację sportową,
- wymiany sportowe specjalnie aranżowane bądź o charakterze spontanicznym,

- znaczenie przypisywane zwycięstwom sportowym w trakcie wymian,
- odgórny lub oddolny charakter wymian sportowych.

Zaobserwowano, że szczególnym walorem sportu jako narzędzia kształtowania pozytywnych stosunków międzynarodowych jest jego pozorna apolityczność, dzięki czemu kontakty sportowe stanowią dla państw stosunkowo bezpieczne narzędzie zbliżenia międzynarodowego – w kontekście prestiżowym oraz w związku z istnieniem w niektórych sytuacjach związanych ze stosunkami bilateralnymi strony trzeciej – państwa przeciwnego ewentualnemu zbliżeniu. Zauważono ponadto, że dyplomacja sportowa ukierunkowana na wspieranie zbliżenia między państwami stanowi narzędzie zarówno polityki zagranicznej, jak i wewnętrznej – w związku z możliwością badania nastrojów społeczeństwa własnego państwa odnośnie gotowości na zmianę w polityce zagranicznej. W aktywnościach tych rządy państw należy co prawda traktować jako główne podmioty, aczkolwiek nie muszą one być w nie bezpośrednio zaangażowane, bowiem kontakty sportowe mogą być inicjowane w sposób oddolny.

W rozdziale drugim podjęto próbę przetestowania dwóch hipotez badawczych. Hipoteza zakładająca, że sport może stanowić użyteczne narzędzie kształtowania stosunków pomiędzy państwami przez stwarzanie odpowiednich okoliczności została potwierdzona. Nie oznacza to, co prawda, skuteczności dyplomacji sportowej w zbliżaniu do siebie zwaśnionych narodów, jednak z całą pewnością może ona tworzyć stosowne możliwości ku temu. Druga hipoteza zakładała, że nie istnieje bezpośrednia korelacja pomiędzy rodzajem sportu wykorzystanym w dyplomacji sportowej ukierunkowanej na zbliżenie państw a jej skutecznością. Została ona jedynie częściowo potwierdzona, bowiem w kontekście poszczególnych wymian sportowych zwracano uwagę na walory kontaktów w sportach popularnych, jak i niszowych, a także w których poszczególne zaangażowane państwa były silne bądź słabe. Dobór odpowiedniej dyscypliny sportowej ma zatem pewne znaczenie biorąc pod uwagę cele dyplomacji sportowej, aczkolwiek nie istnieją uniwersalne zasady jego selekcji.

Badanie uwzględnione w rozdziale drugim pozwoliło na zaproponowanie trzech modeli dyplomacji sportowej ukierunkowanej na zbliżenie międzynarodowe, biorąc pod uwagę pewne cechy charakterystyczne dotyczące tego typu instrumentalizacji sportu przez poszczególne aktywne w tym zakresie państwa – Stany Zjednoczonych, Związek Radziecki i Chińską Republikę Ludową. Nie zaobserwowano zarazem większych prawidłowości dotyczących wymian sportowych realizowanych przez pozostałe państwa, poza tym, że większość inicjatyw dwustronnych miała charakter odgórny – inicjowany przez państwowe ośrodki decyzyjne.

W rozdziale trzecim, *Dyplomacja sportowa jako środek kreowania pożądanego wizerunku państw*, uwzględnione zostały zagadnienia związane z wykorzystywaniem sportu w

ramach działań ukierunkowanych na kształtowanie postrzegania państw przez zagraniczną opinię publiczną. Studia przypadku dotyczyły Stanów Zjednoczonych, Chin, ZSRR/Rosji, Wielkiej Brytanii, Norwegii, Kataru i Kosowa, a zatem państw prowadzących wizerunkową dyplomację sportową, ale różniących się między sobą poziomem bogactwa, wielkością czy reżimem politycznym, co w założeniach miało pozwolić na zaobserwowanie, jakie metody wizerunkowej dyplomacji sportowej stosowane są przez różne rodzaje państw. Aktywności poszczególnych państw na tym polu zostały zbadane w odniesieniu do następujących zmiennych:

- wielkość państwa (ze względu na populację),
- zamożność państwa (na podstawie PKB *per capita*),
- reżim polityczny (państwa demokratyczne lub niedemokratyczne).

Uwzględniono także, czy koszty związane ze stosowaniem danej metody były wysokie bądź niskie oraz czy sport traktowany był priorytetowo w ramach szerszych działań na rzecz kształtowania wizerunku, a także czy przy okazji podejmowanej aktywności doszło do sytuacji, w których wdrażanie pewnych działań z zakresu wizerunkowej dyplomacji sportowej prowadziło także do upowszechniania negatywnych komunikatów na temat danego państwa. W analizie uwzględniono także, czy poszczególne metody traktowane były priorytetowo oraz czy podejmowane działania miały charakter ogólny bądź oddolny.

Na podstawie przeprowadzonego badania zaobserwowano, że stosowane metody mogą różnić się zasięgiem i oddziaływać na całe środowisko międzynarodowe (organizacja wydarzeń sportowych, osiągnięcie sukcesów sportowych, udział w sporcie, inwestowanie w sport, posiadanie sportowców o globalnej rozpoznawalności) bądź być skierowane do konkretnego społeczeństwa (sportowa pomoc rozwojowa, wymiany sportowe). Doprowadziło to do wniosku, iż uniwersalne metody wizerunkowej dyplomacji sportowej w większej mierze przypominają metody brandingowe narodowe niż dyplomacji publicznej, a zatem wizerunkowa dyplomacja sportowa stanowi zjawisko z pogranicza tych dwóch kategorii (jeśli będzie się je uwzględniało oddzielnie).

Przeprowadzone w rozdziale trzecim badanie porównawcze pozwoliło na poczynienie szeregu obserwacji i generalizacji. Po pierwsze, państwa niedemokratyczne mają znacznie większą tendencję niż państwa demokratyczne do upowszechnienia przy okazji prowadzenia wizerunkowej dyplomacji sportowej negatywnych komunikatów na swój temat. Po drugie, państwa duże niezależnie od swojej zamożności wykorzystują większy wachlarz metod wizerunkowej dyplomacji sportowej, a także znacznie chętniej niż małe stosują najbardziej

kosztowne metody. Z kolei w przypadku państw małych zamożność wpływa na wykorzystywane metody bardziej niż w przypadku państw dużych. Państwa duże oraz niedemokratyczne najchętniej wykorzystują najbardziej kosztowne metody jako dominujące. Państwa demokratyczne częściej przy tym skupiają się na jednej metodzie, podczas gdy państwa niedemokratyczne główną uwagę poświęcają więcej niż jednej. Państwa małe częściej poszukują pod tym względem swoistych nisz. Zaobserwowano ponadto, że państwa niedemokratyczne zdecydowanie częściej przypisują duży priorytet sportowi w ramach działań wizerunkowych niż państwa demokratyczne, a także, iż państwa niedemokratyczne częściej stosują sterowane (odgórne) metody wizerunkowej dyplomacji sportowej, natomiast demokratyczne częściej w pasywny sposób odnoszą korzyści wizerunkowe z wysokiego poziomu sportu w swoim kraju.

W rozdziale trzecim weryfikacji poddano trzy hipotezy. Potwierdzona została hipoteza, zgodnie z którą metody wizerunkowej dyplomacji sportowej stosowane przez państwa są determinowane przez ich zasoby oraz reżim polityczny, o czym świadczą przytoczone wyżej obserwacje. Potwierdzona została także hipoteza zakładająca, że państwa demokratyczne preferują działanie oddolne, natomiast niedemokratyczne – odgórne, centralnie sterowane, co wynika zapewne z ich wewnętrznej specyfiki. Trzecia testowana hipoteza zakładała, iż państwa mogą korzystać pod względem wizerunkowym z aktywności aktorów niepaństwowych powiązanych z nimi terytorialnie nawet samemu pozostając pasywnymi. Ona również została potwierdzona. Aktorzy tacy, często nastawieni na realizację własnych korzyści, zwiększają *publicity* państwa, z którego się wywodzą. Dzięki temu, w sposób podobny do korporacji transnarodowych, ich marka przyczynia się zarazem do wzmocnienia marki państwa. Można to przyrównać do odwróconego efektu kraju pochodzenia.

W rozdziale czwartym, zatytułowanym *Dyplomacja organizacji zarządzających międzynarodowym sportem*, nawiązano do ujęcia dyplomacji sportowej łączącej się z działalnością międzynarodowych organizacji sportowych. Podjęte w nim rozważania wychodzą częściowo poza przyjętą ramę dyplomacji publicznej i wskazują na sposób funkcjonowania międzynarodowych organizacji sportowych jako uczestników negocjacji międzynarodowych, aczkolwiek głównym badanym podmiotem pozostały państwa a aktywność międzynarodowych organizacji sportowych rozpatrywana była w kontekście dyplomacji publicznej państw, podczas gdy podmioty sportowe traktowane były jako jej zewnętrzni interesariusze. W tej części monografii uwagę poświęcono Międzynarodowemu Komitetowi Olimpijskiemu i jego interakcjom z przedstawicielami państw. Analiza objęła

sytuacje związane z wybieraniem gospodarzy igrzysk olimpijskich, prowadzeniem negocjacji w sprawie organizacji igrzysk olimpijskich, uznawaniem Narodowych Komitetów Olimpijskich, próbami wywierania przez MKOl presji na państwa, specyfiką kontaktów pomiędzy MKOl a przedstawicielami państw. Odniesiono się także do funkcjonowania MKOl w pewnym sensie jako forum dyplomacji, a także do zagadnienia jego współpracy z Organizacją Narodów Zjednoczonych oraz prowadzeniem przez niego różnego rodzaju programów rozwojowych i edukacyjnych. Te ostatnie były rozpatrywane w kategoriach dyplomacji publicznej międzynarodowych organizacji pozarządowych.

Podczas analizowania dyplomatycznej podmiotowości Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego zaobserwowano, że jej uzyskiwanie miało miejsce w dużej mierze w okresie kierowania Komitetem przez Juana Antonio Samarancha, wcześniejszego ambasadora Hiszpanii w Moskwie. Miał wówczas miejsce znaczny wzrost intensywności kontaktów pomiędzy przedstawicielami państw a MKOl. Pokazało to, że kierowanie organizacją pozarządową przez osobę o dużych zdolnościach dyplomatycznych może się przyczynić do podniesienia jej dyplomatycznego statusu. Z kolei badanie aktywności MKOl w kwestiach społecznych doprowadziło do wniosków, iż przyczynia się ona do wzmocnienia marki olimpijskiej, ale także do legitymizowania całego Ruchu Olimpijskiego oraz podnoszenia statusu MKOl jako globalnego aktora, w tym także dyplomatycznego.

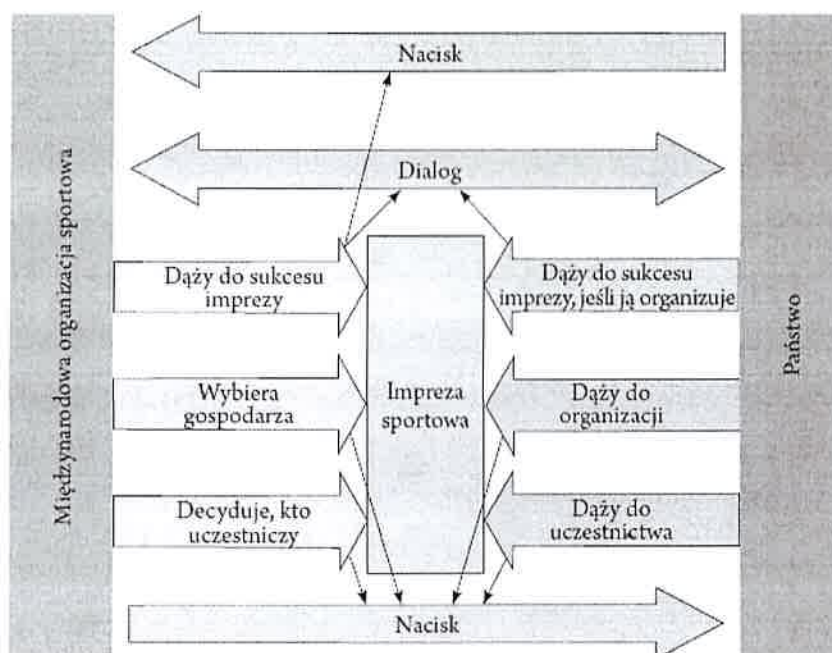
Analiza przypadku Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego pozwoliła na poczynienie szeregu uogólnień dotyczących dyplomacji organizacji zarządzających międzynarodowym sportem. W tym miejscu należy jednak zwrócić uwagę na pewien brak jednolitości jeśli chodzi o świat sportu. Istnieją bowiem dyscypliny i wydarzenia sportowe o znaczeniu globalnym i wzbudzające ogromne zainteresowanie na całym świecie, są jednak także dyscypliny i wydarzenia o skromniejszym znaczeniu. Te ostatnie odnoszą się do sportów popularnych w niewielkiej ilości państw bądź w ogóle cieszących się niewielkim zainteresowaniem. W związku z tym w przypadku nie każdej międzynarodowej organizacji zarządzającej sportem można mówić o równie silnym znaczeniu dyplomatycznym.

W rozdziale czwartym weryfikacji poddano trzy hipotezy. Najważniejsza z nich dotyczyła tego, że organizacje zarządzające międzynarodowym sportem w wybranych sferach uzyskują podmiotowość dyplomatyczną. Została ona potwierdzona, a na jej korzyść świadczy duża intensywność zróżnicowanych kontaktów pomiędzy przedstawicielami państw a kierownictwem analizowanego w tym rozdziale Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego. Druga hipoteza badawcza zakładała, że organizacje zarządzające międzynarodowym sportem

mogą w pewnych sytuacjach wywierać skuteczny nacisk na państwa. Ona także została potwierdzona, o czym świadczą przypadki skutecznego narzucania państwom swoich decyzji przez MKOl, takich jak choćby dotyczących przyjęcia na swoje terytorium obywateli kwestionowanych państw chcących wziąć udział w imprezie sportowej. Trzecia hipoteza weryfikowana w rozdziale czwartym stanowiła, iż organizacje zarządzające międzynarodowym sportem mogą stanowić forum dla międzynarodowej dyplomacji. Ona także została potwierdzona, bowiem jak zaobserwowano, na forum MKOl toczono są dyskusje, w których interesów swoich państw bronią członkowie Komitetu oraz przedstawiciele Narodowych Komitetów Olimpijskich.

W efekcie analizy przeprowadzonej w rozdziale czwartym zaproponowano model obrazujący role dyplomatyczne międzynarodowych organizacji sportowych, w którym uwzględniono zbiór ich możliwych aktywności o charakterze dyplomatycznym. Centralny punkt wzajemnych relacji stanowi impreza sportowa (w przypadku MKOl są to w szczególności igrzyska olimpijskie). Jest to główny zasób, którym dysponuje organizacja sportowa, bowiem państwa są zainteresowane ich organizacją, a także możliwością uczestniczenia w nich, podczas gdy organizacja sportowa decyduje w tej materii. Od imprezy sportowej zależy możliwość zaistnienia relacji o charakterze dyplomatycznym, a także jej siła (im większa popularność imprezy sportowej tym większe znaczenie dyplomatyczne organizacji sportowej). Na skutek posiadania przez organizacje sportowe kontroli nad imprezami sportowymi są one niekiedy w stanie wywierać na państwie organizującym imprezę sportową oraz na państwach chcących wziąć w niej udział różnego rodzaju naciski. Druga zależność wynikająca z imprez sportowych stanowiących zasób atrakcyjny dla państw polega na tym, że organizacja sportowa jest zainteresowana jej sukcesem, natomiast jeśli chodzi o państwa, taki sukces jest w interesie jedynie państwa organizującego ją. Sytuacja ta prowadzi do dwóch typów relacji. Po pierwsze, może dochodzić do różnego rodzaju negocjacji na zasadzie dialogu pomiędzy państwem organizującym daną imprezę a organizacją sportową, ukierunkowanych na sukces wydarzenia sportowego. Z kolei inne państwa mogą wywierać na organizacji sportowej presję, jako ewentualną sankcję zakładając chociażby bojkot imprezy sportowej, co prowadzi do obniżenia jej rangi. Model ten przede wszystkim ilustruje katalog możliwości zaistnienia stosunków o charakterze dyplomatycznym pomiędzy państwami a organizacjami sportowymi, a także pokazuje, z czego owe zależności wynikają.

Model dyplomacji organizacji sportowych

Źródło: opracowanie własne.

Ze względu na swoją kompleksowość, badanie wymagało zastosowania szeregu metod i technik badawczych, głównie jakościowych, opartych na rozumowaniu indukcyjnym. Kluczową metodą były porównawcze studia przypadku, co jest typowe dla tego obszaru badań. W związku z tym w rozdziałach drugim oraz trzecim badaniu poddano grupę kasusów. Pozyskane dane zostały następnie usystematyzowane za pomocą protokołów studiów przypadku. Następnie poszczególne przypadki zostały porównane z zastosowaniem szeregu zmiennych. Z kolei rozdział czwarty stanowi rozbudowane studium przypadku poświęcone Międzynarodowemu Komitetowi Olimpijskiemu, aczkolwiek cele badania wykraczały poza tę tematykę i ukierunkowane były na poznanie istoty funkcji i ról dyplomatycznych także innych organizacji zarządzających międzynarodowym sportem.

Dane niezbędne do przeprowadzenia niniejszego badania pozyskiwano z wielu źródeł. W dużej mierze korzystano z dostępnej literatury dotyczącej zarówno dyplomacji sportowej, jak i historii sportu oraz Ruchu Olimpijskiego, co stanowiło uzupełnienie dla wspomnianej wcześniej literatury politologicznej z obszaru stosunków międzynarodowych, w szczególności dyplomacji i dyplomacji publicznej. Bardzo istotne były też przeprowadzone w ramach badania kwerendy archiwalne oraz biblioteczne. Wykorzystano także doniesienia prasowe oraz strony internetowe.

Badania prowadzone na rzecz opisywanej monografii miały charakter badań podstawowych, a ich celem było zdobycie wiedzy dotyczącej ich przedmiotu. Uzyskane wyniki mogą jednak mieć także zastosowanie praktyczne, np. do tworzenia rekomendacji odnośnie strategii dyplomacji publicznej z wykorzystaniem sportu.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo - badawczych (artystycznych)

Kariera naukowa wnioskującego związana jest z Wydziałem Studiów Międzynarodowych i Politologicznych Uniwersytetu Łódzkiego, gdzie od 2013 r. prowadził zajęcia dydaktyczne w oparciu o umowę cywilno-prawną, natomiast od 2015 roku jest zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Teorii Polityki i Myśli Politycznej – najpierw w wymiarze ¼ etatu, od 2016 roku w wymiarze ½ etatu i od 2017 roku pełnoetatowo.

Poza omówionym wyżej głównym osiągnięciem naukowym, dorobek naukowy wnioskującego składa się z 1 monografii, 41 artykułów w czasopismach naukowych polskich i zagranicznych (w tym 16 w języku angielskim), 6 rozdziałów w monografiach zbiorowych (w tym 2 w języku angielskim) oraz 1 monografii zbiorowej, której wnioskodawca był współredaktorem. Dorobek ten sytuuje się w obszarze nauk politycznych i w zdecydowanej większości należałoby go zaliczyć do specjalności stosunki międzynarodowe. Składające się na niego prace publikowane były w znacznym stopniu w renomowanych polskich czasopismach politologicznych, takich jak *Athenaeum* (4 artykuły), *Polish Political Science Yearbook* (4 artykuły), *International Studies* (3 artykuły), *Środkowoeuropejskie Studia Polityczne* (1 artykuł), *Politeja* (1 artykuł), *Historia i Polityka* (2 artykuły), *Przegląd Politologiczny* (1 artykuł).

Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora badania prowadzone przez wnioskującego stanowiły dalsze zgłębianie tematyki podjętej już na etapie przygotowywania prac magisterskiej i doktorskiej, a zatem związane były z szeroko rozumianym politycznym znaczeniem sportu, przez które należy rozumieć wykorzystywanie sportu przez podmioty polityki oraz wpływanie sportu na zjawiska i procesy polityczne. Badania te miały charakter politologiczny i mieściły się w obszarze stosunków międzynarodowych. Kilka tekstów wnioskującego zawiera ponadto rozważania o charakterze teorio-politycznym. Są to próby konceptualizacji pojęć związanych z polityzacją sportu.

W dorobku politologicznym mieszczącym się w obszarze stosunków międzynarodowych dominuje kilka nurtów konceptualno-merytorycznych. Pierwszy z nich odnosi się do kategorii konfliktu w wymiarze międzynarodowym, jako że prowadzone badania

dotyczyły przede wszystkim międzynarodowego sportu jako areny uobecniania się konfliktów. Głównym wyrazem tego nurtu badań jest powstała na podstawie rozprawy doktorskiej, pogłębionej i uaktualnionej, monografia zatytułowana „*Sportowa wojna światowa*”. *Implikacje polityczne międzynarodowej rywalizacji sportowej w okresie zimnej wojny*, opublikowana w 2017 roku nakładem wydawnictwa Ibidem. Monografia ta porusza zagadnienie upolitycznienia sportu, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystywania go jako narzędzia prowadzenia walki politycznej przez państwa. Cezura czasowa badania dotyczyła okresu zimnej wojny, a jego przedmiot objął takie kwestie, jak rywalizacja sportowa pomiędzy zimnowojennymi blokami geopolitycznymi, walka o możliwość uczestniczenia w międzynarodowym sporcie oraz zjawisko bojkotu sportowego. W monografii uwzględnione zostały m.in. takie zagadnienia, jak rywalizacja w klasyfikacjach medalowych igrzysk olimpijskich, kwestia prestiżowych form rywalizacji sportowej, ale także współzawodnictwo pomiędzy państwami należącymi do bloku radzieckiego – interpretowane niekiedy jako możliwość przeciwstawienia się dominacji hegemonu. W kontekście uczestnictwa w sporcie nawiązano do jej instrumentalizacji przez Niemiecką Republikę Demokratyczną i Republikę Federalną Niemiec oraz Chińską Republikę Ludową i Republikę Chińską, a także państwa uzyskujące niepodległość na skutek dekolonizacji. W konkluzjach monografii stwierdzono m.in., iż sport może w skuteczny sposób pełnić rolę „formy konfrontacji politycznej” w ujęciu międzynarodowym, a także dostrzeżono polityczną rolę organizacji sportowych.

Badania z dziedziny stosunków międzynarodowych nawiązujące do kategorii konfliktu i znaczenia sportu w tym zakresie znalazły także wyraz w szeregu publikacji w formie artykułów naukowych i rozdziałów w monografiach zbiorowych. Wśród nich można wymienić artykuł *Sport in International Relations. Expectations, Possibilities and Effects*, w którym przeprowadzono kompleksową analizę politycznego znaczenia sportu w stosunkach międzynarodowych, aczkolwiek w przeciwieństwie do monografii „*Sportowa wojna światowa*” przedmiot badań wykraczał poza okres zimnej wojny. Uwaga została przy tym poświęcona prestiżowemu znaczeniu organizacji wielkich wydarzeń sportowych, co rozpatrywane było głównie w kategoriach rywalizacyjnych. Konkluzje badania uwzględniały obserwacje na temat zmieniającego się znaczenia sportu w stosunkach międzynarodowych w okresie postzimnowojennym. Z kolei artykuł *Implikacje społeczne nieetycznych praktyk polityki sportowej w okresie zimnej wojny* stanowi efekt badań dotyczących sposobów, w jakie państwa w okresie zimnej wojny starały się w sposób nieetyczny, a niekiedy także nielegalny, maksymalizować szanse własnych reprezentantów na osiągnięcie sukcesów w

międzynarodowym sporcie. Dotyczyło to tzw. „obchodzenia zasady amatorstwa” polegające go przykładowo na zatrudnianiu sportowców na fikcyjnych etatach, a także stosowania niedozwolonych środków dopingujących. Analiza ta miała charakter politologiczny z uwagi na nacisk położony na polityczną motywację odnośnie tego typu działań.

Jednym z najbardziej wyraźnych przejawów sportu, uwzględnianego jako narzędzia działania w sytuacjach konfliktowych na forum międzynarodowym, są bojkoty sportowe. Tematyka ta została podjęta w artykule poświęconym zbojkotowanym przez państwa socjalistyczne igrzyskom olimpijskim w Los Angeles w 1984 roku *Boycott of the Los Angeles 1984 Olympic Games as an Example of Political Play-Acting of the Cold War Superpowers* oraz tekście *Bojkot igrzysk olimpijskich w Moskwie jako przykład politycznego wykorzystywania wydarzeń sportowych* dotyczącym odbywających się cztery lata wcześniej, zbojkotowanym przez część państw zachodnich igrzyskom w Moskwie. Badania te obejmowały w szczególności analizę motywacji decydentów politycznych odnośnie decyzji o bojkocie.

Z czasem wnioskujący w coraz większym stopniu zaczął dostrzegać doniosłość sportu w stosunkach międzynarodowych nie tylko w odniesieniu do konfliktu, ale także, a może przede wszystkim, do możliwości osiągnięcia konsensusu sprzyjającego kreowaniu pokojowej współpracy międzynarodowej. Znalazło to wyraz w badaniach, których rezultaty zostały opublikowane m.in. w artykule *International Sport in the Struggle for Political Cooperation*. Przedstawiono w nim sposoby wykorzystywania sportu w celu budowania zbliżenia pomiędzy skonfliktowanymi państwami, takie jak wymiany sportowe, symboliczne pokojowe gesty związane z międzynarodowym sportem, zaangażowanie organizacji sportowych w promocję pokoju. W dociekaniach tych wnioskujący odnosił się przede wszystkim do politycznego znaczenia sportu związanego ze wspieraniem zrozumienia międzynarodowego i pokoju. Z kolei w artykule *Upolitycznienie sportu w XXI wieku na przykładzie letnich igrzysk olimpijskich* dokonano przeglądu najbardziej współczesnych, odbywających się w XXI wieku igrzysk olimpijskich, w poszukiwaniu ich politycznej doniosłości. Zaobserwowano, iż polityczne znaczenie współczesnych igrzysk olimpijskich w coraz mniejszym stopniu wiąże się z kategorią konfliktu, a w coraz większym z pokojem i współpracą, podczas gdy pozostałe aspekty ich politycznego znaczenia odnoszą się do ich roli w budowaniu prestiżu narodowego, Zauważono ponadto, iż niewiele wskazuje, iż w najbliższej przyszłości igrzyska olimpijskie ztracą swoje polityczne znaczenie.

Druga część dorobku wnioskującego, sytuująca się w obszarze stosunków międzynarodowych, nawiązuje do nauk o dyplomacji, w szczególności o dyplomacji publicznej. Nurt ten w znacznej mierze odnosi się do problematyki polityki zagranicznej z tej racji, że badania dotyczyły dyskutowania wydarzeń sportowych i osiągnięć sportowców przez państwa na rzecz wspierania realizacji celów własnej polityki zagranicznej. Było to związane z kształtowaniem stosunków z innymi państwami oraz kreowaniem optymalnie pozytywnego wizerunku państwa w wymiarze międzynarodowym. Badania te, podobnie jak monografia *Dyplomacja sportowa*, realizowane były w ramach projektu badawczego *Konsensualna i wizerunkowa rola sportu w działaniach dyplomatycznych państw i aktorów niepaństwowych* finansowanego przez NCN.

Pierwsza grupa publikacji zaliczających się do tego nurtu w dorobku wnioskującego stanowiła efekt badań prowadzonych przy wykorzystaniu metody studium przypadku, dotyczących wykorzystywania sportu do stymulowania pozytywnych stosunków pomiędzy państwami w wymiarze bilateralnym. Spośród publikacji zaliczających się do tej grupy wymienić można artykuły *American-Soviet Track and Field Exchanges as a Tool of Shaping Bilateral Political Relations* oraz *Amerykańsko-radzieckie wymiany koszykarskie jako przypadek z pogranicza pozytywnej i negatywnej dyplomacji sportowej*. Są one poświęcone tematyce kontaktów sportowych, jako jednej z form wymian kulturalnych pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a Związkiem Radzieckim, co wynikało z potrzeby utrzymywania przez te państwa pewnych kontaktów pomimo rywalizacji ideologicznej. Artykuł *Dyplomacja futbolowa jako próba normalizacji stosunków dwustronnych Armenia–Turcja w XXI wieku* dotyczył prób zbliżenia i nawiązania stosunków dyplomatycznych przy wykorzystaniu sportu, do jakich doszło pomiędzy Armenią a Turcją w pierwszej dekadzie XXI wieku, natomiast artykuł *Canada – USSR Hockey Exchanges. Between Positive and Negative Sports Diplomacy* stanowił rezultat badania dotyczącego kanadyjskich prób wzmocnienia swojej pozycji międzynarodowej i kształtowania relacji ze Związkiem Radzieckim poprzez wymiany hokejowe. W tekście *Amerykańsko-kubańska dyplomacja baseballowa jako przykład działania na rzecz zbliżenia wrogich państw* wnioskujący podjął tematykę licznych prób wykorzystania kontaktów baseballowych jako narzędzia preferowania bardziej pozytywnych stosunków pomiędzy Stanami Zjednoczonymi a Kubą. Z kolei w publikacji *Ping-Pong Diplomacy and Its Legacy in the American Foreign Policy* jeden z najbardziej znanych przykładów dyplomacji sportowej, tj. dyplomacja pingpongowa pomiędzy USA a ChRL, został przeanalizowany z perspektywy wpływu, jaki wywarł na przyszłą politykę zagraniczną Stanów Zjednoczonych, w

szczególności na kolejne próby wykorzystania sportu jako narzędzia kształtowania stosunków z innymi państwami. Praca *Stosunki amerykańsko-irańskie jako przykład próby zbliżenia wrogich państw z wykorzystaniem sportu* stanowiła studium przypadku dotyczące kontaktów sportowych pomiędzy USA a Iranem. W trakcie analizy zaobserwowano m.in. związek pomiędzy intensywnością wymian sportowych a osobami sprawującymi władzę w poszczególnych państwach. Można także wspomnieć o tekście *Sport as a Tool of Building Political Alliances. The Case of Relations between the Soviet Union and the Third World Countries*, opublikowanym w serbskim czasopiśmie Politikon, dotyczącym wykorzystywania przez Związek Radziecki sportu w celu poszerzania swojej strefy wpływów i przyciągania do niej państw niezaangażowanych. Miało to wyraz w popieraniu przez radzieckich działaczy postulatów tych państw na forach międzynarodowych organizacji sportowych, wspieraniu walki państw afrykańskich z apartheidem w Republice Południowej Afryki oraz udzielaniu sportowej pomocy rozwojowej.

Wnioskujący prowadził także badania dotyczące działań państw polegających na wykorzystywaniu sportu do kształtowania stosunków międzynarodowych w wymiarze wielostronnym. Należy przez to rozumieć tworzone przez państwa lub grupy państw wydarzeń sportowych – cyklicznych bądź jednorazowych – którym przypisać można motywację polityczną sprzyjającą budowaniu lub pogłębianiu bliskości pomiędzy państwami. Za takie wydarzenia uznawane są chociażby Igrzyska Wspólnoty Narodów, w których biorą udział przede wszystkim reprezentanci państw należących niegdyś do brytyjskiego imperium kolonialnego. Badania wnioskującego na ten temat zostały opublikowane w artykule *The Commonwealth Games as an Example of Bringing States Closer through Sport*. W efekcie badania zaobserwowano, że inicjatywa ta jest dość skuteczna jeśli chodzi o wzmacnianie współpracy i bliskości pomiędzy zaangażowanymi państwami, aczkolwiek nie powinna być rozpatrywana jako brytyjska próba utrzymania kontroli nad dawnymi koloniami, co wynika z przemian, jakie z biegiem lat przechodziły te zawody. Warto zauważyć, że artykuł ten znalazł się w *Sports Diplomacy from A to Z* – wykazie publikacji polecanych przez Center on Public Diplomacy przy Uniwersytecie Południowej Kalifornii, jeden z najważniejszych na świecie ośrodków zajmujących się badaniem dyplomacji publicznej oraz kształceniem w tym zakresie.

Podobny charakter ma artykuł zatytułowany *Igrzyska Frankofońskie jako przykład dyplomacji sportowej ukierunkowanej na wzmacnianie bliskości między państwami*, stanowiący studium przypadku poświęcone imprezie sportowej powiązanej z dawnym imperium kolonialnym Francji – Igrzyskom Frankofońskim. Są one oparte na podstawach

kulturowo-językowych, a ich oficjalnym celem jest podkreślanie solidarności i przyjaźni pomiędzy młodzieżą z państw francuskojęzycznych, aczkolwiek formuła jest także otwarta dla innych państw. W trakcie badania zaobserwowano, iż impreza ta stanowi próbę utrzymywania wpływów rozwiniętych państw francuskojęzycznych w państwach rozwijających się, będących niegdyś francuskimi koloniami.

Wyniki badań wnioskującego dotyczące wielostronnych form wykorzystywania sportu w celu kształtowania stosunków pomiędzy państwami opublikowano także w artykułach *Sport as a Tool for Strengthening Political Alliance. The Case of the Eastern Bloc during the Cold War* oraz *Sport as a Tool of Building Political Alliances: The Case of the Games of New Emerging Forces (GANEFO)*. Pierwszy z tekstów dotyczy wykorzystywania sportu, jako narzędzia wzmacniania bliskości państw należących do radzieckiego bloku geopolitycznego. Jest to politologiczne studium dotyczące takich imprez sportowych, jak wyścig pokoju oraz zawody Przyjaźń-84, aczkolwiek w mniejszym stopniu uwzględnione zostały także dwustronne wymiany w ramach bloku radzieckiego. Drugi tekst stanowi studium poświęcone Igrzyskom Rodzących się Sił, inicjatywie stworzenia łączącego sport i politykę ruchu sportowego konkurencyjnego względem Ruchu Olimpijskiego. Była to nieudana próba wykorzystania sportu w celu stworzenia sojuszu państw niezaangażowanych pod przewodnictwem Indonezji bądź Chin, bowiem oba państwa zdawały się aspirować do przewodzenia tej grupie. Nawiązanie do wielostronnej dyplomacji sportowej znalazło także wyraz w rozdziale pt. *Wielostronna dyplomacja sportowa jako narzędzie kształtowania stosunków międzynarodowych*, opublikowanym we współredagowanej przez kandydata monografii zbiorowej *Sport i polityka*. W tekście tym analizie porównawczej poddano szereg wielostronnych inicjatyw dyplomacji sportowej. Pozwoliło to na poczynienie spostrzeżenia, iż podobnie jak dwustronne wymiany sportowe, organizacja cyklicznych imprez sportowych może być uznawana za formę aktywności państw ukierunkowaną na kształtowanie stosunków z innymi państwami.

Badania naukowe wnioskującego odnoszące się do problematyki polityki zagranicznej, a zarazem mieszczące się w kategoriach nauki o dyplomacji publicznej, poświęcone były także wizerunkowi państwa. Nawiązywano przy tym do rozważań teoretycznych na temat miękkiej siły i do założenia, iż atrakcyjny wizerunek państwa może prowadzić do jego większej skuteczności w sferze polityki zagranicznej. Prowadzone badania uwzględniały doniosłość sportu jako zasobu *soft power* oraz powiązane z nim metody kształtowania wizerunku państwa. Opublikowane prace odnosiły do działań w tym zakresie prowadzonych przez Wielką Brytanię

(*Sport jako zasób w kształtowaniu międzynarodowego wizerunku Wielkiej Brytanii*) i Chiny (*Sports Performance and Shaping International Image of a China: Towards Beijing 2008 Olympic Games*) – w kontekście wysokiego poziomu sportowego, a także Norwegię (*Sports Diplomacy of Norway*). Artykuł *Russia and Its International Image: From Sochi Olympic Games to Annexing Crimea* dotyczył natomiast zmian międzynarodowego wizerunku Rosji w świetle z jednej strony zimowych igrzysk olimpijskich w Soczi, z drugiej natomiast mającą miejsce niedługo po nich aneksją Półwyspu Krymskiego.

Za szczególnie ważną pracę wnioskującego, dotyczącą roli sportu w kształtowaniu międzynarodowego wizerunku państwa, należy uznać napisany wspólnie z Piotrem Strożkiem artykuł *Sport as a Factor of Nation Branding: A Quantitative Approach*, opublikowany w znajdującym się liście Journal Citation Report czasopiśmie *The International Journal of the History of Sport*. W badaniu tym przy wykorzystaniu metod ekonometrycznych wykazano pozytywną zależność pomiędzy wynikami uzyskiwanymi przez państwa podczas igrzysk olimpijskich a sposobem ich oceniania przez międzynarodową opinię publiczną, co ma znaczenie polityczne związane z miękką siłą państw i ich globalną atrakcyjnością.

Dorobek wnioskującego z zakresu badań nad polityką zagraniczną oraz dyplomacją uzupełniają dwie publikacje poświęcone Międzynarodowemu Komitetowi Olimpijskiemu, mianowicie artykuł *Międzynarodowy Komitet Olimpijski jako aktor dyplomatyczny* oraz rozdział *Diplomacy of the International Olympic Committee before the Seoul Olympics*. Obydwie prace są efektem podjętych przez wnioskującego badań dotyczących dyplomatycznej podmiotowości międzynarodowych organizacji sportowych, czym silnie nawiązano do modernistycznego nurtu badań stosunków międzynarodowych. Dociekania te odnoszą się do polityki zagranicznej w tym zakresie, że organizacje sportowe analizowane były w odniesieniu do dyplomacji publicznej państwa, zaś ich dyplomatyczna podmiotowość wynikała przede wszystkim z woli państw odnośnie angażowania się w procesy dyplomatyczne z ich udziałem.

Powyzsze publikacje, w szczególności odnoszące się do dyplomacji i dyplomacji publicznej, stanowiły fundament pod przyszłą strukturę monografii *Dyplomacja sportowa*. Fragmenty niektórych tekstów zostały w niej wykorzystane, przy czym należy podkreślić, że ich cele badawcze odbiegały od celów realizowanych w monografii, która ukierunkowana była na zidentyfikowanie ogólnych prawidłowości dotyczących dyplomacji sportowej oraz zaproponowanie modeli tłumaczących jej rolę w stosunkach międzynarodowych.

Obok badań politologicznych, które należałoby zaklasyfikować do specjalności stosunki międzynarodowe, wnioskujący prowadził także badania o charakterze teorii-politycznym. Prace te nie powstawały jednak w oderwaniu od zainteresowań wnioskującego dotyczących polityczności sportu, a ich prowadzenie wiązało się z potrzebą wypracowania pojęć i kategorii naukowych służących badaniu znaczenia i roli sportu w sferze polityki międzynarodowej. Zagadnienia te były bowiem w Polsce podejmowane w mniejszym stopniu przez badaczy, którym bliska była dyscyplina nauki o polityce, a zatem posługujących się kategoriami politologicznymi.

W artykule *Polityka sportowa i polityka sportu w świetle naukowego piśmiennictwa anglosaskiego* wnioskujący poruszył tematykę dwóch podstawowych kategorii dotyczących politycznego znaczenia sportu: polityka sportowa i polityka sportu (w języku angielskim odpowiednio *sports policy* i *politics of sport*), ugruntowanych jeśli chodzi o naukę światową, ale w nieznacznym stopniu wykorzystywanych przez polskich badaczy. Nawiązano zarazem do pojęć stosowanych przez odpowiednie instytucje, przykładowo analizowano dokumenty Unii Europejskiej w tym zakresie. W badaniu odniesiono się także do zagadnienia podmiotów – zarówno polityki sportu, jak i polityki sportowej.

Do nurtu badań z zakresu teorii polityki należą także artykuły *Dyplomacja sportowa. Sport jako arena prowadzenia dyplomacji międzynarodowej* oraz *Dyplomacja sportowa jako kategoria nauk o polityce*. Analiza podjęta w pierwszym z nich pozwoliła na wskazanie typowych działań, które można określić jako dyplomację sportową, natomiast w drugim dokonano przeglądu sposobów definiowania kategorii dyplomacji sportowej oraz czyniono starania na rzecz konceptualizacji tego pojęcia w ramach szerszej formuły kategorialnej, jaką jest dyplomacja publiczna. Badania, których rezultatem było przygotowanie dwóch powyższych tekstów, stanowiły zarazem formę badań wstępnych w odniesieniu do wspomnianego wyżej projektu badawczego finansowanego przez NCN.

Do publikacji teorii-politycznych autora można także zaliczyć artykuł *Dyplomacja sportowa w procesie łagodzenia konfliktów międzynarodowych*, który stanowi teoretyczne studium dotyczące roli sportu w zbliżaniu państw posiadających napięte bądź wrogie stosunki. W procedurze badawczo-eksplanacyjnej uwzględniono podejście teoretyczno-nomologiczne w odniesieniu do kategorii konfliktu i konsensusu, co okazało się nieobojętne jeśli uwzględniono się wzrastającą doniosłość sportu w kreowaniu pozytywnych stosunków międzynarodowych.

Wnioskujący podejmował także w sposób bardziej incydentalny inne przedsięwzięcia badawcze. Miały one charakter politologiczny i były poświęcone m.in. komunikowaniu politycznemu, marketingowi politycznemu i terytorialnemu, terroryzmowi oraz tematyce migracji. Aktywności te wynikały z różnych względów, takich jak zaproszenia do składania prac naukowych dotyczących zagadnień interesujących dla wnioskującego, ale wykraczających poza jego główne zainteresowania badawcze, bądź też z jego zaangażowania w charakterze wykonawcy w międzynarodowym projekcie badawczym finansowanym przez Fundusz Wyszehradzki pt. *The V4 Towards Migration Challenges in Europe. An Analysis and Recommendations*. Efektem tego ostatniego był udział wnioskującego w badaniach, których rezultatem był rozdział *Migration as a Political and Public Phenomenon: The Case of Poland* oraz ekspertyza *V4 in the Face of Migration Crisis Diagnosis and Recommendations*. Aktywności te należy traktować jako uzupełniające względem omówionych wyżej, głównych nurtów jeśli chodzi o dorobek badawczy.

Część badań wnioskującego prowadzona była w ramach projektów badawczych z finansowaniem zewnętrznym. Poza wspomnianymi projektami finansowanymi przez NCN i Fundusz Wyszehradzki, wnioskujący trzykrotnie korzystał też z dotacji na działalność polegającą na prowadzeniu badań naukowych lub prac rozwojowych służących rozwojowi młodych naukowców. Dzięki temu mógł realizować ambitniejsze przedsięwzięcia naukowe oraz wziąć udział w zagranicznych konferencjach naukowych. Zagraniczne badania naukowe obejmowały kwerendy archiwalne i biblioteczne, które wnioskujący prowadził m.in. w Niemczech (Deutsche Sporthochschule Köln – luty 2018 r.), Szwajcarii (Centrum Studiów Olimpijskich MKOI w Lozannie i Centre international d'étude du sport Neuchatel – styczeń-luty 2017 r.; FIFA World Football Museum – kwiecień 2017 r.), Stanach Zjednoczonych (archiwa narodowe w College Park i Biblioteka Kongresu – wrzesień 2017 r.), Szwecji (archiwa narodowe Riksarkivet Stocholm-Marieberg – październik 2017 r.), Hiszpanii (Centre d'Estudis Olímpics i de l'Esport w Barcelonie – listopad 2017 r.). Zebrane w ten sposób materiały posłużyły do badań na rzecz monografii *Dyplomacja sportowa* oraz wybranych innych publikacji.

Upowszechnianiu wyników badań wnioskującego służył udział w konferencjach naukowych w Polsce i za granicą. Wygłosił on referaty na pięciu zagranicznych konferencjach naukowych: w Wielkiej Brytanii (dwie konferencje organizowane przez sekcję polityki i sportu brytyjskiego Stowarzyszenia Studiów Politycznych: *Sport Policy and Politics: The Inequality Gap*, Manchester, marzec 2017 r.; *Sport, Policy and Politics: Interdisciplinary Perspectives*,

Stirling, marzec 2018 r.), we Francji (organizowana przez University Paris-Est konferencja *Olympic Games: State of the art*, Marne-la-Vallée, czerwiec 2018 r., wystąpienie wspólnie z Anną Kobierecką), w Kanadzie (organizowana przez Western University i International Centre for Olympic Studies konferencja *Global Faultlines in Olympic and Paralympic Sport*, London, Ontario, październik 2018 r.) oraz w Chinach-Makau (organizowana przez International Place Branding Association 3-cia Doroczna Konferencja, Makau, grudzień 2018 r.). Obok wymienionych zagranicznych konferencji naukowych, wnioskujący brał także udział w szeregu konferencji w Polsce, zarówno międzynarodowych, jak i krajowych.

Wnioskujący brał także czynny udział w organizacji konferencji naukowych: był sekretarzem serii organizowanych przez Katedrę Teorii Polityki i Myśli Politycznej konferencji poświęconych tematyce mitów politycznych i kultury politycznej, a także współorganizatorem konferencji *Sport a polityka*, która stanowiła wyraz działalności powstałego m.in. z inicjatywy wnioskującego przy WSMiP UŁ Zespołu Badań Politologicznych Problematyki Sportu.

Między innymi za sprawą udziału w zagranicznych konferencjach naukowych wnioskujący jest aktywnym członkiem wspólnoty naukowej, co przekłada się na kontakty z uczonymi z Polski i z zagranicy. Efektem tego jest m.in. udział w międzynarodowej sieci badawczej POLIS (POLicy and politics In Sport) zajmującej się zagadnieniami politologicznych analiz dotyczących sportu. Wnioskujący jest też członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych oraz działającej przy Polskim Komitecie Olimpijskim Grupy Młodych Polskiej Akademii Olimpijskiej.

Prowadzone przez wnioskującego badania miały wyraz w jego działalności dydaktycznej. Prowadził on zajęcia dydaktyczne na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politologicznych Uniwersytetu Łódzkiego, na kierunkach politologia, stosunki międzynarodowe, międzynarodowe studia kulturowe, international and political studies, w językach polskim i angielskim. Zainteresowania badawcze znalazły wyraz w szczególności w takich kursach, jak *Sport a dyplomacja*, *Dyplomacja publiczna i branding naradowy w perspektywie zimnowojennej i współczesnej*, *Public diplomacy*, *Sport i polityka*. Wnioskujący prowadził także zajęcia dydaktyczne dotyczące teorii polityki oraz metodologii nauk politycznych, co wynika z profilu jednostki, w której jest zatrudniony, a także od 2017 roku seminarium licencjackie. Wnioskujący brał także udział w wykładach gościnnych w ramach programu Erasmus+: na Otto von Guericke Universität Magdeburg (Niemcy, październik 2016 r.), Corvinus University of Budapest (Węgry, listopad 2016 r.), University of Vic (Hiszpania, listopad 2017 r.), European University Cyprus (Cypr, listopad 2018 r.), a także pełnił w 2017 r.

rolę profesora wizytującego Uniwersytetu w Lucernie (Szwajcaria), gdzie prowadził autorski kurs *Sport and Politics* oraz nadzorował prace seminaryjne studentów (mobilność sfinansowana w ramach Swiss-European Mobility Programme).

Wnioskujący dwukrotnie otrzymał nagrodę Rektora Uniwersytetu Łódzkiego za osiągnięcia naukowo-badawcze: w 2017 roku nagrodę III stopnia za cykl publikacji dotyczący dyplomacji sportowej oraz w 2018 roku nagrodę II stopnia za monografię „*Sportowa wojna światowa*”. Ponadto w 2018 roku uzyskał na okres trzech lat Stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla wybitnych młodych naukowców.

Wnioskujący, obok badań naukowych, prowadził także działalność organizacyjną i popularyzatorską. Od 2017 roku pełni funkcję protokolanta Rady Wydziału Studiów Międzynarodowych i Politologicznych UŁ, był sekretarzem Komisji Rekrutacyjnej oraz jej koordynatorem ds. rekrutacji obcokrajowców, opiekunem roku, wielokrotnie brał udział w okręgowych komisjach Olimpiady z Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym, uczestniczył w promocji oferty edukacyjnej WSMiP UŁ m.in. poprzez udział w targach edukacyjnych. Obok powyższych prac na rzecz Wydziału, wnioskujący odpowiada także za szereg działań organizacyjnych na rzecz Katedry Teorii Polityki i Myśli Politycznej, w której jest zatrudniony. Obejmują one koordynację informacji umieszczanych na stronie internetowej Katedry oraz aktualizowanie danych bibliometrycznych odnośnie publikacji jej pracowników. Wnioskujący prowadził również działania popularyzatorskie. Obejmowały one m.in. wykłady otwarte dla maturzystów (w tym podczas wizyt w szkołach średnich) oraz udzielenie wywiadu radiowego na temat wyników swoich badań. Wnioskujący jest także zgłoszony do bazy ekspertów Uniwersytetu Łódzkiego, brał udział w konferencji prasowej promującej monografię *Międzynarodowe oblicza terroryzmu. Ujęcie interdyscyplinarne* oraz w debacie publicznej pt. *Międzynarodowe oblicza terroryzmu*, także powiązanej z powyższą monografią. Poza tym wnioskujący aktywnie bierze udział w życiu uczelni, m.in. poprzez udział w reprezentacji pracowników UŁ w piłce siatkowej, z którą zdobył dwukrotnie złoty oraz dwukrotnie brązowy medal w Mistrzostwach Polski Pracowników Szkół Wyższych.

